

аргументи. Проте за однієї умови, а саме: практична складова крім короткострокових практик у процесі навчання, має бути доповнена стажуванням по займаній посаді тривалістю щонайменше одного року в прокуратурі. Це дозволяє вирішити три завдання: а) остаточно перевідчитись у придатності молодого фахівця для роботи в прокуратурі на відповідній посаді; б) прищепити йому необхідні практичні навички під методичним керівництвом досвідчених прокурорів, в) зберегти і зміцнити ділове співробітництво між спеціалізованими вишами і органами прокуратури.

Проектами нового Закону України «Про прокуратуру» особливо останнім проектом, який невдовзі розглядатиметься на пленарному засіданні Верховної Ради України, передбачено складну і багатоступінчасту процедуру просування претендентів на омріяні посади прокурорів. Документ виходить із чіткого додержання конкурсних засад прийому на посади, що багато в чому нагадує порядок, передбачений Законом України «Про судоустрій і статус суддів», особливо з огляду на те, що практично кваліфікаційні вимоги для суддів і прокурорів якщо і можуть відрізнятися, то лише в деталях.

Реформування відповідних норм законодавства сприятиме оздоровленню прокурорської як і судової системи України.

БАКАЯНОВА Н. М.

Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри організації судових та правоохоронних органів,
кандидат юридичних наук, адвокат

ПРОПОЗИЦІЇ ЩОДО ВДОСКОНАЛЕННЯ ЗАКОНОДАВЧОГО ВРЕГУЛЮВАННЯ ВИКОРИСТАННЯ ОРДЕРУ АДВОКАТА

Підтвердження адвокатом повноважень при здійсненні професійної діяльності є важливим питанням правового статусу адвоката. Застосування ордеру як документу, що підтверджує повноваження адвоката, здійснюється відповідно до положень діючого законодавства України, яке містить суперечливі норми щодо змісту ордеру та обсягу повноважень адвоката за ордером. Крім того, аналіз останніх досліджень та публікацій вказує на те, що спостерігається відсутність єдиного підходу до вирішення даної наукової та практичної проблеми. Таким чином, дослідження правових основ застосування ордеру адвоката та можливих шляхів їх вдосконалення є актуальним.

Термінологічно «ордер» походить від латинського «ordo» — «ряд», «порядок», але у сучасному розумінні розуміється як письмовий дозвіл: саме так цей термін інтерпретується у ч. 2 ст. 26 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» (далі — Закон). Ордер видається адвокатом, адвокатським бюро або адвокатським об'єднанням для посвідчення повноважень адвоката на надання правової допомоги. Важливо відмітити, що застосування ордеру стосується не лише процесуальної діяльності адвоката. Повноваження адвоката підтверджуються ордером також при представництві інтересів клієнта в будь-яких підприємствах, установах, організаціях, в тому числі в органах державної влади та місцевого самоврядування, в інших органах та перед фізичними особами (п. 14 Положення про ордер на надання правової допомоги та порядок ведення реєстру ордерів (далі — Положення), затвердженого Рішенням РАУ від 17.12.12 № 36 (із змінами та доповненнями від 16.02.13 р. № 79, від 27.07.13 р. № 187)).

Положення встановлює єдині для всіх адвокатів України, адвокатських об'єднань/адвокатських бюро правила виготовлення, оформлення, зберігання, обліку ордерів. Типову форму ордера затверджує Рада адвокатів України, а бланки ордерів виготовляються друкарським способом на замовлення ради адвокатів регіону або Ради адвокатів України. Адвокати, адвокатські об'єднання або адвокатські бюро за їх заявами отримують ордерні книжки — зброшуровані підшивки пронумерованих бланків ордерів у кількості 50 примірників, із серією, що присвоюється Радою адвокатів України кожному регіону відповідно до п. 18 Положення. Про отримання ордерної книжки здійснюється запис у Журналі реєстрації ордерних книжок відповідної ради адвокатів регіону.

У п. 14 Положення зазначається, що ордер є належним та достатнім підтвердженням правомочності адвоката на вчинення дій в інтересах клієнта. Про обмеження правомочності адвоката, встановлені угодою про надання правової допомоги, адвокат або керівник адвокатського об'єднання (бюро) зобов'язані вказати на звороті ордера. Отже, ордер підтверджує особливий статус адвоката, відрізняє його від інших учасників судочинства. Проте слід зазначити, що зазначений пункт Положення вступає в протиріччя із діючим законодавством.

Перш за все, термін «угода про надання правової допомоги» є не точним, адже в Законі, процесуальних кодексах, а також нормативних документах, прийнятих органами адвокатського самоврядування, використовується термін «договір про надання правової допомоги».

Крім того, п. 14 Положення не узгоджується із ч. 4 ст. 42 ЦПК України, ч. 6 ст. 28 ГПК України, ч. 5 ст. 58 КАС України, п. 1 ч. 3 ст. 500

Митного кодексу України, ст. 271 КУпАП, відповідно до якої обмеження повноважень адвоката по справі мають бути відображені у витягу з договору.

Аналіз положень законодавства дозволяє прийти до висновку, що вимога законодавця щодо представлення поряд із ордером договору про надання правової допомоги або витягу з нього для підтвердження обсягу повноважень адвоката не є обґрунтованою.

Оформлення ордеру на підставі договору можливо розглядати як оптимальний спосіб підтвердження повноважень адвоката, якщо закріпити у законодавстві можливість вказувати на зворотній стороні ордеру обсяг повноважень адвоката, які зараз мають бути зазначені в договорі або витягу з нього.

Представлення ж договору на надання правової допомоги або витягу з нього для підтвердження повноважень іноді призводить до порушення принципу конфіденційності, наприклад, у справах про захист прав інтелектуальної власності відповідно до ч. 2 ст. 28, п. 3 ч. 1 ст. 438 ЦК України чи в ситуаціях, коли клієнт укладає договір з адвокатом для захисту прав і інтересів іншої особи. Крім того, у випадках надання невідкладної юридичної допомоги перевага ордеру як документу, що підтверджує повноваження адвоката, є безумовною: ордер може бути написаний адвокатом у будь-який час та пред'явлений за місцем вимоги негайно.

Зайвим виглядає й положення п. 1 ч. 1 ст. 50 КПК України, відповідно до якого повноваження захисника на участь у кримінальному провадженні підтверджуються також свідоцтвом про право на зайняття адвокатською діяльністю. Наявність ордеру, який містить всі встановлені законодавством про адвокатуру та адвокатську діяльність реквізити, має бути достатньою для підтвердження повноважень адвоката-захисника.

Підводячи підсумок викладеному, доцільно надати наступні пропозиції щодо вдосконалення діючого законодавства:

1) Визначити у ч. 2 ст. 26 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» поняття «ордер адвоката» як письмовий документ, який посвідчує повноваження адвоката на підставі договору про надання правової допомоги адвокатом, адвокатським бюро чи адвокатським об'єднанням.

2) Внести зміни до процесуального законодавства України, зокрема: до ч. 1 ст. 50 КПК, виклавши її в такій редакції:

«Повноваження захисника на участь у кримінальному провадженні підтверджуються ордером або дорученням органу (установи), уповноваженого законом на надання безоплатної правової допомоги»;

до ч. 4 ст. 42 ЦПК, ч. 6 ст. 28 ГПК, ч. 5 ст. 58 КАСУ, п. 1 ч. 3 ст. 500 Митного кодексу України, виклавши їх в такій редакції:

«Повноваження адвоката як представника можуть посвідчуватись ордером або дорученням органу (установи), уповноваженого законом на надання безоплатної правової допомоги. Обмеження обсягу повноважень адвоката вказуються на звороті ордера».

ЯНОВСЬКА О. Г.

Київський національний університет ім. Тараса Шевченка,
професор кафедри правосуддя, доктор юридичних наук

ІВАНОВ М. С.

Академія адвокатури України,
студент III курсу юридичного факультету

ОКРЕМІ ПИТАННЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ СУДОВОЇ ВЛАДИ В УКРАЇНІ

Суд завжди був одним з основних суспільних інститутів і водночас важливим державним органом, адже саме суд та судді покликані захищати та відновлювати права і свободи громадян, конституційний лад та суспільний устрій, поліпшувати умови правозастосування у державі. В часи радикальних змін законодавства, зовнішньої та внутрішньої політики нагальною є потреба в науковому аналізі та структуризації проблематики судової влади та її ефективності. Зміна та вдосконалення судоустрою в країні, підвищення рівня законності та професійності судів, поліпшення умов їх роботи та викриття злочинців, які ховаються за судовою недоторканістю, є одними з основних задач, що стоять перед урядом країни в теперішній час. Саме зараз наукова спільнота має шанс відкрито показати недоліки чинного законодавства та розробити шляхи та механізми реалізації демократичних принципів судової влади на практиці.

Нормативно-правова база держави має гарантувати права і свободи громадянам, забезпечувати охорону від посягання на права, захист та відновлення пошкоджених прав. Приєднанням до міжнародних правозахисних організацій, ратифікацією міжнародних договорів і виконанням покладених на нашу країну обов'язків, Україна доводить своїм громадянам та світовій спільноті свої наміри щодо побудови незалежної правової держави як рівноправного члена світової спільноти та країни, яка поважає європейські цінності. Однак, не можна забувати, що основною гарантією громадян у захисті на поновлення своїх прав є суд. С. В. Прилуцький вважає, що за формулю суд — це самостійна і